Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vita Jesu Christi - Cod. Offenburg 1

Ludolphus <de Saxonia>
Bartholomaeus <Anglicus>
Iordanus <de Quedlinburgo>
Augustinus <Triumphus>
Robertus <Holcot>

[Schaffhausen u.a.], 1415-1470

Exposicio mistica et primo eiusdem ewangelii [...]

urn:nbn:de:bsz:31-161089

Visual Library

et ingressa est in domum suam ubi
dicit glossa Bede. Tam diu man-
sit donec videret temporis nati-
vitatem esse quia maiorem be-
atae. Sed vel ibi ex donec in-
telligitur inclusive vel exclu-
sive dubium. Theophilus dicit
Quod cum Elizabeth pregnans
esset virgo recessit esse in certi-
tudine que ad partum congregari
debebant propinquos cum dici-
tur de virgine ibi et postmodum
quos cum est virginibus tedium quo-
rum pregnans fuit. Et sic iste
videtur quod donec intelligitur
ibi exclusive. Sed Ambrosius
videtur innuere quod intelligi de-
beat inclusive dicit sic. Tam
diu mansit Maria quam diu
Elizabeth pariendi tempus imple-
ret. Et addit ex magis sonat
verba glosse. Tertia dicit donec vi-
deret temporis nativitatem. Bon-
aventura legitur in libro de ortu ut re-
citat magister in hystoriis. Quod
Iohannem natum beata virgo primo
levavit a terra. Ad illud
autem quod dicit Theophilus possunt
dici quod licet virgo remanet
tempore nativitatis Iohannis in domo
Zacharie poterat tamen in latitudine
declinare se tedendo presertim
absque eodem secretiore eiusdem
domus. Et sic poterat esse secrete
ne plus esset parturi. Videtur
esse incongruum quod tam maiorem esse
nativitatis Iohannis venerat recessisset
antequam natum vidisset. Circa autem
tanto tempore mansit dicitur esse super
in principio huius evangelii mensium
trium fere quatuor. etc.

Expositio mistica et primo
circa evangelium. tertio

Exultavit spiritus meus
in deo salutari meo.
Luce primo. Ubi
supra in sermone.
Et ingressus angelus
ad eam. Qualiter virum celum in suo
adventu in tam amorosa ea
dulciter alloquitur. Et quomodo ad
illud colloquium mens domine
secundatur et vibratur efficitur
ut habitum est supra dicto verbis
Ecce ancilla domini fiat mihi. Id
dicitur congruenter videndum qualiter
post hanc conceptionem ubi mens
ineffabili gaudio perfunditur.
Quod signatum est in eo quod
beata virgo postquam verbum eternum
concepit tanto gaudio exulta-
vit quod etiam in Iohannem et Eliza-
beth redundavit. Atque exul-
tatione virgo gloriosa in cantico suo
gladiatur devotius sic. Et exultavit
spiritus meus. In quibus quidem verbis
est considerandum notandum. Primum
est in quo consistat huius gaudium
subiectionem quod notatur in eo quod dicitur
Exultavit spiritus meus. Secundum
est de quo sit illud gaudium
obiectum quod notatur in eo
quod additur in deo. Tertium est quid
boni exprimit gaudio mentis per-
veniat consequentia quod notatur in eo
cum dicitur salutari meo. Dicimus
ducibus dominis. Secundum tertium con-
tinuatur dominationis divine subse-
quenter. Circa primum est quod
huius gaudium quod est in superiori
spiritu quod in passionibus animae

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

et tale gaudium est instabile et
est bonis et malis secundum scelera et vitia pre-
nesciens. Et de tali gaudio dicitur Job
in epistola [illegible]. Omnis mundi convertunt
gaudium et unde stabile et
magnum consequitur ignorant.
Ille exambitus et transfuga
clientum tenebra. Ille examinati
a aliis expectatiorum liberalium
vana auctas. Omnis istos sub
blandimenta falsa et divina de-
cipiunt [illegible] ebrietus que virgi-
nitate [illegible] infamia longi
temporis tedio terminat. Istud vero
gaudium interius dicitur nos
[illegible] non est passio natura sed
dominicus moveri individuum. Et
sanctus spiritus secundum apostolum Gal.
[illegible] Beatus Aug. 10 confess.
Absit ut si quotiens gaudio
gaudeant. Nocte bene omne [illegible]
Est enim gaudium quod non datur
impiis sed eis qui gratis te colunt
quorum gaudium eis ipse es. Et
hoc gaudio exultavit Maria
cum dicebat. Exultavit spiritus
meus. Et dicitur spiritus meus ad differen-
tiam alterius gaudii quo exultat
sensualitas cum passionatur. Et
de isto gaudio tria sunt advertenda.
Primo qualiter et ubi oriatur.
2° qualiter confirmatur. 3° quomodo
et quo ordine perficiatur. Et hoc tria
premittunt in illo gaudio quo
Iohannes exultavit in utero dum
diceret in Ysaia: Et sicut
est ut audivit salutationem
Marie Elizabeth exultavit
infans in utero eius. Primum
est firmiter sciendum quod huius gaudii

oritur initia per mentem quam
ubi concepta est formida. Et
hoc signatur per Mariam que saluta-
vit Elizabeth. Per Mariam
namque intelligitur illa anima pur-
ta dei filius que vivum concipit
que dei tamen ita totaliter est
prefixa ut soli deo intendat sed
quia est pertinens mens ita fir-
mius inhereret [illegible] in quantum
[illegible] et dimus quod non potest errare
vel peccare saltem quo ad veniale
[illegible] indicium per [illegible] gloriosa
in divina quod immutabiliter
certo [illegible] deo confirmata
per gratiam quod impossibile sunt
eam posse peccare. Ex quo patet
quod [illegible] in quo incredulitatibus
tantum est aliquatenus quod per
illud primum signo ubi erit con-
cepta celebratur anima et quod
sanctissimum et nobilissimum mente
[illegible] et quedam scintilla tenus
difformis. Unde amplius illud
[illegible] nature oritur ipsa
mens virginea plene nomine
sed quem sepius dicitur pessimum
quod non est [illegible] ubi non inde
nata mentis vobis sed [illegible]
participans [illegible]. Sicut in beata
virgine mens [illegible] ubi non
fuit [illegible] ubi [illegible]
ipsius virginis sed fuit aliquid
[illegible] ut [illegible]
[illegible] formata [illegible]
[illegible] formatum [illegible]
[illegible] angelus dicens. Spiritus sanctus
superveniet in te et virtus altissi-
mi. Ex [illegible] Maria secundum [illegible]
[illegible] [illegible] illibata

illos sit tunc dei sapientie quo corp
cabat deo ut posset concipere
vitam eternam in suo corpe. Sicut in
exposito i quod est [illegible]
[illegible] eternam [illegible] est quod
quod creatura et dicta mentes
siet et nam virginis creata fuit
sed est [illegible] suppositum
tunc dei sapientia et virtute altissimi
obumbrata ut alia mentis
creare fulgore posset canti
tius [illegible]. Et secundum hunc
sensum intelligi potest id ysa. 61.
Spiritus domini super me eo quod unxit
me. Spiritus mihi domini super me
sed quidam super me [illegible]
in naturam meam. Unde glosa super
illud Luce 3. Item de virtute domini
super Johannem [illegible] quod quod est
descripsit sola dei gratia et quod [illegible]
[illegible] dictum est dicere id
modum unctionis [illegible] penitentie
Et ideo subditur eo quod unxit me
istum spiritum tangit Bernardus super
cantica sermone 41. Fateor mihi
in [illegible] verum in i [illegible]
dies et plurimos. Cuius [illegible]
[illegible] non sensi aliquos
[illegible] sensi affuisse
recordor [illegible] et [illegible]
ne [illegible] eius sentire
[illegible] nec [illegible] quod
Et subdit [illegible]. [illegible]
[illegible] non [illegible] me [illegible]
quod bonum est et [illegible] quod non e
dicere bonum sed [illegible] mea
[illegible] super [illegible] et
[illegible] super esse verum [illegible].
Et subdit. [illegible] verum
[illegible] non [illegible]
est [illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible]

cor meum. pacem [illegible]
in quo gaudium [illegible]
Quod ut [illegible] in ma-
ria. ¶ Quantum ad 2m secundum
quod gaudium [illegible] ut [illegible]
in superiore portione mentis ge-
[illegible] redundat
[illegible] inferioris portionis [illegible]
[illegible] in eo quod cum maria
salutasset elizabeth [illegible]
[illegible] infans in utero eius [illegible]
dubium [illegible] et ipsa [illegible].
p elizabeth intelligitur anima secundum
portionem inferiorem que [illegible]
[illegible] [illegible] commuta
bilibus. Unde quod [illegible]
est [illegible] [illegible] eliza
beth [illegible].
[illegible] intelligitur gratia dei que
[illegible] animam secundum [illegible] portio
ne inferiori [illegible] commu
tabilibus [illegible]
[illegible] commutabiles et [illegible]
[illegible]. Sic [illegible] elizabeth [illegible]
[illegible] Johannes in utero est anima gratia
dei informata [illegible]
commutabilibus non inhereat [illegible]
[illegible] deo [illegible] satietate
ponat. Elizabeth [illegible] dei
[illegible] satietas [illegible]. Convenienter
[illegible] p elizabeth portio inferior
intelligibilis. [illegible] satis
evidenter quod elizabeth [illegible]
Johannes non fuit virgo. Maria in
ferior portio que commutabilibus
intendit [illegible]
[illegible] maria [illegible] ubi fuit
virgo [illegible] est portio superior
[illegible] [illegible] ut [illegible]
semper deo intendens [illegible]
[illegible] non posset [illegible]
[illegible] ut [illegible] est. Sic [illegible]

192

maria gaudium quo exultauit
et salutacionem redundauit in
elizabeth in utero suo Johannem.
Sic porto super quo ipsum gau-
dium sinnodialiter proprie redun-
dat infloret cum omnes dei
gratia fecunditatis. Tunc igitur
maria salutat elizabeth quando
super porto induit inflori
Et hoc idem acceptat dei gratia me
ut despectis innumerabilibus indig-
nis regulas complectitas ut in
solo deo saturitate sui despectus
quereret. Ad quia mellifera
salutacionem exultacio omnes
omnes eius diuinat. Atque
exultacione virtute intelligi potest
id ps. Exultabunt omnia ligna
siluarum a facie domini quoniam ve-
nit. Per ligna siluarum intelli-
guntur omnes eius qui omnes ad
[illegible] exultabunt et tunc
est iubilus de quo dicitur [illegible] 2o
[illegible] Quod iubilus est quod-
dam ineffabile gaudium mente co-
ceptum quod nec abscondi potest
nec sermonibus aperiri et tamen quibus-
dam exterioribus motibus quasi [illegible]
[illegible] exprimatur. Quantum
ad 3m est sciendum quod huius
exultacio hac matre et domine per-
fuit apta cum ad hoc quatuor per-
sonas insimul concurrere que ad
exultacionem Johannis in utero ad-
[illegible] concurrit. Ut puta maria
Johannes et elizabeth quibus fuit
[illegible] deo. Prima persona
in sua concepcione in utero exulta-
uit quod dicitur ps. Exultauit ut
gigas ad currendam viam suam a
summo celo egressio eius. Se-
cunda maria [illegible] uno
repleta gaudio spiritus exulta-
uit quo velut gaudium id
in Johannem redundauit quod
[illegible] in utero suo elizabeth
exultauit. Tercia elizabeth
[illegible] cum maria dominum magni-
ficauit et cum maria dominum magni-
ficauit. O felix tripudium
ubi illa dulcis [illegible] sed
[illegible]
exultat et [illegible]
alios [illegible] ubi Johannes [illegible]

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg

193 v

Iste liber ptinet ad guetus offerongansz.

anno nonagesimo quarto

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

gefördert
durch
Baden-Württemberg